

Predgovor

Kada sam napisao *Umijeće javnog govora*, nisam mogao ni zamisliti sjajne reakcije koje je knjiga izazvala. Kako knjiga doživljava deseto izdanje, duboko sam zahvalan studentima i predavačima koji su je učinili vodećom knjigom u području govorništva na fakultetima i sveučilištima diljem Sjedinjenih Američkih Država i svijeta.

Pripremajući ovo izdanje, zadržao sam ono što su studenti prepoznali kao glavne prednosti prethodnih izdanja. Knjiga nastavlja s upoznavanjem klasičnih i suvremenih teorija retorike, ali teorija nije sama sebi svrhom. Usredotočujući se na primjenjive vještine javnog govora, knjiga pruža spektar svih važnih elemenata pripreme i izvedbe govora.

U prijašnjim izdanjima slijedio sam savjet Davida Humea da „se onaj tko podučava rječitost mora prvenstveno koristiti primjerima“. Kada god je to bilo moguće, pokušao sam oprimjeriti načela govorništva nastojeći ih opisati. Prema tome, u knjizi ćete pronaći veliki broj priča i primjera iz govora. Također, možete pronaći mnogo nacрта i primjera govora. Sve kako bi studenti mogli vidjeti kako sročiti rečenicu, kako analizirati i prilagoditi se publici, kako organizirati ideje i oblikovati koncepte, kako procijeniti potkrepe i stavove, kako se učinkovito koristiti jezikom itd.

S obzirom na to da se studenti odmah suočavaju sa zadatkom izvedbe govora u učionici, uvelike sam se oslanjao na primjere koji se izravno odnose na potrebe i iskustva studenata. Ipak, učionica je vježbalište gdje studenti razvijaju vještine koje će im poslužiti u životu. Isto tako, uvrstio sam brojne ilustracije iz govorničkih iskustava s kojima će se studenti suočiti nakon što diplomiraju – u svojim karijerama i u svojim zajednicama.

Također, vođen sam vjerovanjem da knjiga, namijenjena studentima koji žele učinkovitije govoriti, nikada ne smije izgubiti iz vida činjenicu da je razmišljanje najvažniji element govorništva. Sposobnost kritičkog razmišljanja važna je za svijet u kojemu su karakter i imidž često zamjenive za misao i sadržaj. Pomažući studentima da postanu vješti, odgovorni govornici, knjiga *Umijeće javnog govora* također im nastoji pomoći da postanu vješti, odgovorni mislioci.

Značajke desetog izdanja

S obzirom na sjajne reakcije na prethodna izdanja, nisam mijenjao osnovna načela i oblik knjige. Istovremeno sam iskoristio ovo izdanje kao priliku za dodatno ispitivanje cjelokupnog sadržaja knjige s novog gledišta. Osim izmjena sadržaja kao odgovor na napredak u tehnologiji i razvojnim potrebama studenata i predavača, obradio sam svako poglavlje u korist ekonomičnosti, jasnoće i preciznosti. Spajanjem novog dinamičnog dizajna i tehnologije nastala je ugrađena i uređena knjiga koja je zadržala

sadržaj i stilsku pristupačnost prethodnih.

Novosti u knjizi uključuju:

Razvoj samopouzdanja

Trema je univerzalan fenomen koji su proučavali znanstvenici različitih akademskih disciplina, uključujući komunikologiju, psihologiju, dramsku umjetnost, sociologiju i medicinu. Istraživanje jasno pokazuje da trema nadilazi kulturološke granice, dob, spol, zvanje i socio-ekonomski položaj. Trema utječe na sve ljude u većoj ili manjoj mjeri. Stoga je prvi zadatak svake knjige o govorništvu da pomogne studentima razviti pozitivan stav o predmetu i pouzdanje u vlastite mogućnosti uspješnog javnog nastupa.

I ranije sam obrađivao ovu temu u prvom poglavlju, no u ovom sam izdanju raspravu proširio i nadopunio kako bih pomogao studentima da razumiju univerzalnosti treme i svladaju je metodama kojima se može kontrolirati. Također sam u popisu natuknica nazvanom Provjerimo! dodao pitanja kojima provjeravamo samopouzdanje. Po uzoru na pitanja nazvana Provjerimo! koja su bila popularna značajka devetog izdanja, novi su podsjetnici za provjeru oblikovani na način da pomognu studentima na njihovu putu prema smirenim i samouvjerenim govornicima. Pitanja nazvana Provjerimo! ovog izdanja dostupna su na connectlucas.com, što je objašnjeno na stranicama xx-xxii.

Internetsko istraživanje

Mnogi studenti ne znaju kako sustavno iskoristiti vrijeme za istraživanje provedeno na internetu. Postoji velika razlika između pretraživanja internetskih stranica i usmjerenog, učinkovitog istraživanja. Stoga, u 6. poglavlju sam temeljito dopunio postupak internetskog istraživanja s obzirom na promjenjive mogućnosti tražilica, jačanje informacijski orijentiranih internetskih stranica i neprekidan rast virtualnih knjižnica.

Također sam proširio poglavlje Ocjenjivanje internetskih dokumenata. Najveći izazov za mnoge studente nije pronalaženje informacija na internetu, već kritičko razmišljanje o informacijama koje pronađu. Kako bih im u tome pomogao, pišem o autorstvu, organizacijama i aktualnosti kao kriterijima za ocjenjivanje kvalitete internetskih dokumenata. Kao dopunu, pridodao sam Provjerimo! i Podsjetnik za ocjenjivanje internetskih dokumenata.

Usmeno navođenje izvora

Bibliografija koju su studenti uključili u svoj nacrt govora navodi izvore kojima su se koristili pri izradi govora. No, slušatelji nemaju pristup tom nacrtu. Govornik za njih mora tijekom govora usmeno navesti svoje izvore. To je pitanje iznošenja informacija koje slušatelji trebaju da bi mogli ocijeniti kvalitetu i pouzdanost govornikovih izvora. To je pitanje vještog spajanja citata u strukturu govora. Kao i drugi postupci izrade govora, i internet sadrži određene izazove. Studenti su često skloni reći nešto poput: „kao što sam pronašao na internetu“ ili „kao što internet tvrdi“.

U 7. poglavlju dodao sam novi odjeljak naslovljen Usmeno navođenje izvora, koji pomaže studentima kod ovih izazova. Bavi se tiskanim i internetskim izvorima te uključuje pitanja za ponavljanje koja studenti mogu primijeniti dok izrađuju svoj govor. Na stranici connectlucas.com može se pronaći zbirka primjera usmenih citata koji nadopunjuju one u knjizi.

PowerPoint

U osmom izdanju dodao sam prilog u 13. poglavlju u kojem sam objasnio korištenje PowerPointa koje neće ugroziti govor. Reakcije na taj prilog bile su vrlo dobre te sam ga u ovom izdanju prepravio držeći korak s promjenama u PowerPointu. S obzirom na to da je PowerPoint vizualni medij, DVD koji sadrži studentske govore prati ovo izdanje uključujući nekoliko prezentacija koje demonstriraju kako se najbolje koristiti PowerPointom.

Uvodi, zaključci i DVD vizualna pomagala

S obzirom na to da govori ne sadrže samo tekst, već se ostvaruju glasom i slikom, studenti moraju biti u mogućnosti vidjeti govornike na djelu kao i čitati njihove riječi tiskane na papiru. Uz ovo izdanje razvio sam novi videoprogram naslovljen Uvodi, zaključci i vizualna pomagala. Prvi dio ovog 30-minutnog DVD-a sadrži izvode iz širokog raspona govora kako bih prikazao načela učinkovitih uvoda i zaključaka. U drugom dijelu nalaze se primjeri raznovrsnosti vizualnih pomagala i prezentacijskih medija kojima se govornik koristi.

Videoprogram Uvodi, zaključci i vizualna pomagala temelji se na načelima vizualnog učenja te pruža uzbudljiv način na koji nastavnici mogu pomoći studentima u razumijevanju i primjeni načela o kojima smo raspravljali u ovoj knjizi.

„Dobar čitatelj“, rekao je Ralph Waldo Emerson, „čini dobru knjigu.“ Uistinu se smatram sretnikom zbog svojih vrlo dobrih čitatelja te bih želio zahvaliti svim kritičarima i sudionicima simpozija na njihovim korisnim komentarima i prijedlozima: njihova se imena pojavljuju na stranici XXVI.

Osim toga, želio bih izraziti zahvalnost studentima sa Sveučilišta Wisconsin čiji govori služe kao primjeri u tekstu; Eriku Goddardu, koji je pomagao u istraživanju za ovo izdanje; Jimu Ferrisu, koji je pružio vrijedna objašnjenja za brojna pitanja; te članovima nastavnčkog osoblja Communication Arts 100 na Sveučilištu Wisconsin koji su mi pripomogli prikupljajući primjere govora i upućujući na pogreške u devetom izdanju.

Posebnu zahvalu upućujem Amy Slagell zbog sjajno obavljenog posla sastavljanja novih pitanja za Skup provjera; Jennifer Cochrane zbog sjajnog priloga korištenju Umijeća javnog govora putem interneta i Sue Vander Hook zbog njezina stručnog oblikovanja Nastavnčkog priručnika, Skupa za provjeru znanja i Studentske zbirke zadataka. Povrh svega, zahvalan sam Paulu Stobu koji je radio sa mnom na preradi izdanja. Knjiga je objavljena na vrijeme, zahvaljujući njemu, unatoč činjenici da zbog prijeloma lakta dva mjeseca nisam mogao raditi.

Zahvaljujem Carlu Burgchardtu zbog njegova doprinosa u prilogu na temu „Držanje prvog govora“; Randyju Fitzgeraldu i Paulu Porterfieldu zbog pomoći u pribavljanju videosnimke Sajjid Zahir Chinoy's „Questions of Culture“ i Nieu Lishengu, glavnom uredniku, zbog dopuštenja korištenja videoisječaka govora predstavljenih na kineskom nacionalnom natjecanju u govorništvu na engleskom jeziku pod pokroviteljstvom China Daily i 21st Century.

Također mnogo dugujem timu Umijeća javnog govora iz McGraw-Hilla. Još jednom mi je bilo zadovoljstvo raditi s Rhonom Robbin, čija je stručnost, profesionalnost i neiscrpna predanost knjizi pomogla u održavanju kroz četiri izdanja. Leslie Oberhuber se nalazi u trećem izdanju kao marketinška menadžerica i zaslužuje jednako priznanje za svoj uspjeh u tom razdoblju. Izdavač Frank Mortimer i izvršna urednica Katie Stevens su se pridružili u ovom izdanju. Oboje je bilo predano savršenstvu i oboje je bilo neophodno za davanje svježine i kreativnosti Umijeću javnog govora.

Svatko tko je radio na *online* projektima zna da su veoma složeni. Nakon slobodnog vremena zbog obiteljskih obveza, Jessica Bodie Richard se vratila knjizi u ovom izdanju i ne mogu zamisliti nikoga tko bi bio toliko uspješan u dovođenju u red mnoštva pojedinosti kod stvaranja stranice *Connect Lucas*. Aoife Dempsey i Sarah Hegarty su također bile iznimno korisne. Njihova vizija mogućnosti u *online* učenju te pretvaranje te vizije u stvarnost učinili su *Connect Lucas* i *Connect Lucas Plus* presedanom za korištenje nastavne tehnologije u izdanjima za fakultete.

Brett Coker je još jedan ključni suradnik na knjizi. Kao voditelj projekta, obavio je sjajan posao omogućivši izdavanje knjige na vrijeme bez obzira na događaje, koji bi nekog manje sposobnog (i manje strpljivog) natjerali na promjenu struke. Laurie Entringer je vješto i maštovito nadgledala dizajn, a Erika Lake je pripomogla na brojne načine. Rich DeVitto,

Louis Swaim i Ron Nelms vodili su knjigu i njezine dodatke kroz etape izrade. Bio bih bezobziran kada ne bih zahvalio Mikeu Ryanu, Steveu Debowu i Edu Standfordu za inovativnost koju su usadili u ovo izdanje.

Kao i uvijek, puno toga dugujem svojoj ženi Patty, koja me je voljela i podržavala tijekom svih ovih godina.

*Stephen E. Lucas
Madison, Wisconsin*